

Acta sanctorum

quotquot toto orbe coluntur, vel a catholicis scriptoribus celebrantur, quae
ex Latinis et Græcis, aliarumque gentium antiquis monumentis

Quo dies primus et secundus continentur

Bolland, Johannes

Parisiis et Romae, 1866

§. XLIV. Benevolum iterum erga se Sanctus comitem Rogerium, decretorio
morbo jam decumbentem, experitur, huncque deinde vita functum haud
dudum post sequitur, confirmatis ei antea a Paschali Papa ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73889](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73889)

AUCTORE
C. B.
et quid de
bis aliis, quae
ei adhuc at-
tributa inveni-
untur.

Opera, quae Sancto nostro praeter jam supra recensita attribuantur. Primum horum est, cuius meminit Possevinus in Apparatu sacro, Operum omnium, quae vel Sanctus vere contexit, vel contexta ab eo credi a nonnullis sciebat, elencho subiungens: Exstat autem Ms. liber De laudibus vitae solitariae, ab eodem Brunone conscriptus, apud Paulum Rogerium, Cartusianum Cartusiae Venetae. Hinc Theodorus Petreius, cum, omnia S. Brunonis Opera Coloniae Agrippinae recudi, esset curaturus, librum illum, quo una cum hisce imprimeretur, habere desiderans, in Cartusiana, quam adornavit, Bibliotheca pag. 55, enumeratis omnibus, quae Brunonis esse putabat, Operibus, adiecit: Quibus (Operibus nempe a Brunone compositis) Possevinus addit librum De laudibus vitae solitariae, quem dicit Veneta in Cartusia apud Paulum Rogerium, nostrae familiae Religiosum, manuscriptum asservari; quo utinam potiri liceret, ut nimirum simul cum caeteris Divi Brunonis Operibus, jam jam per nos de superiorum voluntate revidendis recudendisque praelo committatur. Libri quoque de Vitae solitariae laudibus, qui apud Paulum Rogerium, Cartusiae Venetae alumnus, asservatur, e Possevino in suis in contextam a Surio S. Brunonis Vitam Annotationibus pag. 251 Surianus meminit. Verum cum Petreius ea, quae jam dixi, in contexta a se, annoque 1609 typis vulgata Ordinis Cartusienis Scriptorum Bibliotheca in litteras mittat, nec tamen laudatus, qui a Brunone scriptus sit, De vitae solitariae laudibus liber in lucem hactenus, quod sciam, fuerit prolatus, multum dubito, an errore factum non sit, ut librum illum Ms. apud Paulum Rogerium, Cartusiae Venetae alumnus, exstare existimarit Possevinus.

Opusculis sit
cependum.

714 Quid si apud Paulum Rogerium liber quispian exstiterit, Opuscula nonnulla, S. Brunoni Cartusiano attributa, complectens, eique, quod Epistolam quoque, a Sancto ad Rudolphum Viridem scriptam, in qua nonnulla in vitae solitariae laudem commemorantur, contineret, titulus Libri de vitae solitariae laudibus fuerit adscriptus? Atque haec de primo e duobus Operibus, quae in Operum, Sancto attributorum, editionibus non sunt, et tamen ei, ut jam monui, a nonnullis adscribuntur; quod modo ad secundum ex hisce pertinet, oratio haec est ad Jesum crucifixum, a vocibus hisce Ante oculos tuos, Domine, culpas nostras ferimus etc. incepta, quam Meleager Pentimalli, brevi a se conscripta, annoque 1622 typis Romanis vulgata S. Brunonis Vitae praefixit, Sanctoque huic Cartusianorum Institutiori attribuit. Verum, inquit fere quantum ad substantiam in sua de S. Brunone Historia seu Vita Zanotius, saepius jam supra laudatus, multum hic errat Pentimallius, cum oratio illa, ut Antonius Maggus, Augustinianus Bononiensis, in Opere, quod anno 1700 typis edidit, probatum dat, a S. Augustino, civitate Hipponensi, cuius episcopus erat, a Wandalis undique obsessa, fuerit composita, quo ea et gregem sibi commissum ad divinum auxilium implorandum animaret, et propria sua peccata ante Crucifixum genuflexus amare plangeret. Alia de Operibus, quae vel Sancti sint, vel ei attribuantur, dicenda non invenio, ac proin ad alia, quae ad eum pertinent, jam propero.

D

§ XLIV. Benevolum iterum erga se Sanctus comitem Rogerium, decretorio morbo jam decumbentem, experitur, huncque deinde vita functum haud dudum post sequitur, confirmatis ei antea a Paschali Papa donationibus omnibus, privilegiisque, quae vel a comite Rogerio vel ab aliis acceperat.

Miles omnes, qui in obsidione Capuana Rogerium comitem, dominum suum, Capuanis prodere voluerant, captique, cum conditionis consilium executioni jam essent mandaturi, fuerant, Sancto nostro hic in servitatem perpetuam, dato, quod § 59 integrum fere recitavi, diplomate, anno 1099 ex dictis jam tradiderat; verum cum in hoc singulorum illorum militum, filiorumque eorumdem, quos simul Sancto Turritanaeque eremo in servitatem perpetuam is princeps pariter tunc dederat, nomina non essent expressa, Lanvinus, monasterii S. Stephani Prior, ad majorem donationis firmitatem a comite Rogerio ex aegritudine, e qua obiit, Mileti decumbente, diploma aliud, in quo haec singillatim exprimitur, postulavit, princepsque, singulari suo in S. Brunonem amore, ut dubitandum non apparet, non parum ad id impellente, postulationi ejus annuens diploma, quale is cupiebat, impertit. Exstat id, sed initio, quantum opinor, mutilum, apud Surianum in Annotationibus ad conscriptam a Surio Sancti Vitam pag. 254 et sequentibus.

Rogerius comes, morti proximus, e singulari in Brunonem amore

E

716 Hisce verbis concipitur: Haec sunt nomina et lineae servorum et villanorum centum duodecim, qui inventi sunt cum Sergio proditore in obsidione civitatis Capuae Calendis Martii, Incarnationis Domini anno millesimo nonagesimo octavo, Indictione sexta, quos ego Rogerius, Calabriae et Siciliae per Dei voluntatem comes, pro miraculo, quod Deus dignatus est mihi visibiliter ostendere orationibus B. Brunonis ad salutem fidelium christianorum, qui mecum erant, et meam, donavi eidem P. Brunoni, ejusque successoribus non solum ipsos, sed etiam filios filiorum suorum usque in sempiternum, in servos perpetuos et villanos cum omnibus bonis eorum mobilibus et stabilibus, habitis et habendis, ubique locorum sistentibus, cujuscumque sint artis sive negotii, sive marinarii; quos proditores ex sententia interfici diversis generibus suppliciorum damnaveram; sed ad petitionem dicti P. Brunonis tum eis mortem perniciosam peperi; et ad ecclesiarum B. Mariae de eremo et B. Prothomartyris Stephani obligavi perpetuas servitutes et villaniam, et inde fieri feci chirographum apud Squillatum cum donatione, quam feci de monasterio S. Jacobi de Muntauro et tenimenti sui. Sed eorum nomina et lineae non habentur in eodem chirographo.

Turritanae eremo novum, quo, quos huic ante in servitatem dedit.

F

A chirographo. Ad petitionem autem F. Lanvini, Prioris ecclesiæ S. Stephani, isto privilegio jussi poni in memoriam sempiternam, et hæc nomina et lineæ dictorum servorum et villanorum.

nominatim expressit, diploma conce- dit.

747 Rogerius modo familiarum, quas in servitute perpetuam S. Brunoni ejusque successoribus dedit, nomina recenset, quæ, qui volet, inveniet loco citato apud Surianum, qui primo quidem in horum nonnulla, quæ transcribit, ita observat: Nomina harum familiarum impræsentiarum perseverant pro magna parte, et degunt in pagis, monasterio (Turritano scilicet in Calabria seu S. Stephani de Nemore) subjectis in utroque foro, qui sunt Serra, Spatul, Biaungium, Gasparina et Montaurum, et in Montepavone in temporalibus tantum subjecto, ubi putatur fuisse Olivianum vel Arunchum, et in aliis circumpositis pagis et oppidis. Quædam mutaverunt vocales litteras vel syllabas paucas.

Deinde vero, reliquarum, quas Sancto in servitute Rogerius dedit, familiarum allatis nominibus, diplomatis, seu privilegii, cujus jam initium dedi, finem seu clausulam subnectit: sic autem hæc habet: Hæ sunt centum duodecim lineæ servorum et villanorum, quos dedi P. Brunoni et successoribus ejus cum omnibus bonis eorum, ubicumque sint, in perpetuum et habitent ubicumque et ii fuerunt quasi omnes de tenimento Squillacii et Suberati. Hoc privilegium scriptum est quarto Junii mensis in capella S. Martini, quæ sita est in medio civitatis Mileti, infirmo existente Domino meo comite, per manus mei Fulconis capellani dicti domini comitis, et recitatum in camera, ubi idem dominus meus comes infirmus jacebat, præsentem domina mea Adelaide comitissa et concedente Malgerio domini comitis filio, præsentibus Petro de Moritonio, Roberto de Layna, Toraldo Carbonello, Raynaldo de Climpcam, Uberto de Solona, Incarnationis Domini nostri Jesu Christi anno millesimo centesimo primo, Indictione nona. Amen. ✠ Rogerius comes. Adelais comitissa. Petrus de Moritonio. Malgerius, filius comitis Rogerii. Robertus de Layna. Thoraldus Carbonellus. Raynaldus de Climpcam. Ubertus de Solona. Ego Fulco domini comitis Rogerii capellanus de mandato ejus hoc privilegium scripsi et me subscripsi.

Quædam in ea Surianus recte observat.

C 748 Morkensius, qui in chronologico-diplomaticam, quam de S. Brunone digessit, Diatribam Ms. instrumenti hujus partem intulit, sigillum plumbeum autographo et chorda esse appensum, e litteris, quas ex Italia, id est, e Turritano, ni fallar, Cartusia acceperit, observat, atque ad amussim fere cum Suriano tum in dicti instrumenti clausula, quam integram dat, tum in personis, eidem instrumenti subscriptis, convenit. Nec inobseratum relinquit, non uno eodemque modo eorum, qui diplomatibus, quæ dedit, subscripserunt, nomina ubique exarari; illum enim, qui exempli gratia in uno diplomate Ubertus de Solma vocatur, in altero Ubertum de Solona aut de Solona appellari; verum addit, quod et mihi hic dicendum est, sese, cum instrumentorum illorum autographa ad manum non habeat, sintne hoc vel isto modo nomina illa scribenda, definire non posse. Atque hæc quidem in instrumentum illud Morkensius; verum, cum fieri possit, ut non nemo forte, an Rogerius, qui proditionis Capuanæ reos Brunoni in servitute tradidit, Sanctusque, qui eosdem hoc modo sibi subijci permisit, contra

mansuetudinem christianam non peccarit, hæreat dubius, e more, Brunonis ætate justis de causis recepto, omni hunc fuisse culpa immunem, Surianus in suis in contextam a Surio Sancti Vitam Annotationibus. pag. 247 et sequentibus recte ostendit. Porro, si auctori huic fides sit, Rogerius comes, non solum, de quo agimus, diploma seu privilegium in S. Brunonis Turritanæque eremi favorem anno 1101 concessit, verum etiam duo adhuc alia.

749 Etenim, postquam in Chronotaxi, quam suis in S. Brunonis Vitam Annotationibus adjecit, factam diplomatis, quo datos a se S. Brunoni in servitute proditionis Capuanæ reos, expressis singulorum nominibus, Rogerius comes recensuit, concessionem verbis supra datis ad dictum annum 1101 commemoravit, mox ad eundem annum subjungit: Item alio sub diplomate dedit prædictus Rogerius comes ecclesiæ B. Mariæ de eremo, et magistro Brunoni casale Arunchium cum omnibus pertinentiis suis, et omnes villanos. Insuper concessit eidem ecclesiæ B. Mariæ et supradictis fratribus suis molendinum subts Squillatium, constitutum ad fontem de Alexi.

Hanc donationem rursus confirmavit prædictus comes in grandi et peremptoria sua ægritudine coram Roberto, electo Melitensium episcopo, et Joanne Squillacino episcopo. Abs hisce, quæ hic Surianus tradit, non prorsus abludit in Historiæ Ordinis Cartusienis Prospectu Camillus Tutinus, ita ad annum 1109 scribens: Comes Rogerius donat monasterio S. Mariæ de heremo, nec non Brunoni et Lanvino monachis et successoribus in perpetuum tria castra Aruncum, Montem-aureum et Olivianum et eorum cives atque insuper molendinum in civitate Squillacii. Verum, præterquam quod Tutinus hæc ad annum 1109, quo ex dicendis comes Rogerius jam obiit, perperam indubie commemorat, non satis capio, qui verum esse queat, vel tria castra, Aruncum nempe, Montem-aureum seu Mentaurum, et Olivianum una cum Squillacensi molendino, ut Tutinus hic scribit, vel etiam dumtaxat Aruncum et præfatum molendinum, ut Surianus ait, Sancto nostro post annum 1099, uti ambo hi scriptores tradunt, a comite Rogerio concessa primum fuisse; etenim, ut diploma, num. 657 et seqq. recitatum, fidem facit, molendinum illud et duo e tribus dictis castris, Mentaurum nimirum et Olivianum seu Olivianum, fuere ab hoc principe S. Brunoni Turritanæque eremo jam inde ab anno 1099 collata, tertiumque, quod alii Aruncum seu Arunchum, alii Aruncium vocant, jam inde etiam ab anno 1094, uti e diplomate, num. 382 et binis seqq. huc transcripto, liquet. Credo itaque, aut binos laudatos scriptores tantum velle, a comite Rogerio castrorum illorum seu (adi num. 747) pagorum donationes, Sancto nostro prius factas, novis datis diplomatibus semel atque iterum fuisse post annum 1099 confirmatas, aut, quod verosimilius reor, non tantum Tutinum, quod quisque, cum in ipso anno, quo res gesta sit, ex jam dictis certo erret, facile admittet, verum etiam Surianum hallucinari.

720 Atque id quidem etiam quantum ad posteriorem hunc scriptorem haud admodum diffuculter induco in animum, quod in diplomatis, mox memorati annoque ex dictis 1099 dati, parte quam ipsemet Operis sui pag. 225 et seqq. recitat, tum Aruncii, tum Squillacensis molendini donatio, S. Brunoni a comite Rogerio facta occurat.

AUCTORE C. B.

At verosimilius, dum alia adhuc diplomata anno 1101 a Rogerio comite

E

F

Brunoni data fuisse scribit, hallucinatur.

AUCTORE
C. B.

currat. Nec est, quod pro Suriano hic reponas, comitem Rogerium reorum duntaxat, quos Sancto per diploma anni 1099 in servitute tradidit, et monasterii S. Jacobi de Mentauero, quod S. Brunoni per diploma itidem anni 1099 impertiit, in diplomate anni 1101, quo donationes anno 1099 Sancto a se factas recenset, facere mentionem, ac proin non Surianum, qui Arunchum et molendinum subtus Squillacium S. Brunoni anno 1101 a comite Rogerio datum fuisse scribit, hallucinari, sed diploma anni 1099 num. 657 et seqq. huc translatum, quo et hæc et alia multa, proxime recitatis Tutini verbis partim memorata, Sancto comes dederit, esse corruptum; Arunchum enim seu Arunchum S. Brunoni comes non primum per diploma anni 1099 impertiit, sed jam antea (adi num. 385) per diploma anni 1094 impertito terminos seu limites (vides num. 641) jussit apponi; quod vero pertinet ad molendinum subtus Squillacium, hoc quidem una cum Oliviano seu Olivano aliisque nonnullis per diploma anni 1099 Sancto primum largitus est comes Rogerius; verum præterquam quod non pauca ex his ad monasterium S. Jacobi de Mentauero spectarent, sicque hujus mentionem in dicto anni 1101 diplomate faciens Rogerius mentionem pariter illorum faciat, fieri potest, ut hic princeps donationes, quas in S. Brunonem anno 1099 contulerat, non omnes, sed præcipuas duntaxat commemorare in præfato anni 1101 diplomate voluerit; ut proinde quas in hoc non recenset, factas dicto anno 1099 non fuisse, consequens non sit. Jam vero cum hæc ita habeant, non tantum Tutinus, sed etiam Surianus, dum, anno 1101 Arunchum et Squillacense molendinum Sancto nostro a comite Rogerio datum fuisse scribit, fuerit hallucinatus.

Qui factum esse queat, ut in errorem hunc lapsus sit.

721 Atque id ex eo factum suspicor, quod, cum comitem Rogerium, Arunchi, molendini Squillacensis, aliarumque multarum rerum donationes quas Sancto antea fecerat, anno 1101 confirmasse alicubi legisset, confirmationem hanc pro prima donatione quantum ad Arunchum et molendinum Squillacense acceperit, in erroneam hanc opinionem inductus, partim quod datum num. 382 et binis seqq. diploma ad manum non habuerit, animumque ad recitatum a se anni 1099 diploma non adverterit, partim quod diplomatis, quo anno 1101 donationes omnes, antea a se S. Brunoni factas, comes Rogerius confirmavit, partem duntaxat, supra huc allatam, in quo nec Arunchi, nec molendini Squillacensis mentio fit, ad manum habuerit. Ne vero quis putet, perperam a me, quod ex comitis Rogerii anni 1101 diplomate supra huc transcriptum est, pro hujus duntaxat parte haberi, Morkensius in Chronologico-diplomatica sua de S. Brunone Diatriba ad annum 1101 sic scribit: Rogerius comes Calabriae et Siciliae in peremptoria aegritudine sua donationes, immunitates ac privilegia S. Brunoni ac fratribus eremi Calabriae hactenus concessa confirmat data charta apud Miletum 14 Junii, in qua et Capuanæ proditiōnis reos nomine quemlibet suo exprimit. Hæc Morkensius, qui, uti ipsemet ait, integrum comitis Rogerii diploma, postremo huc transcriptum, præ manibus habuit; cum autem diploma, cujus verbis recitatis meminit, quarta, ut ait, Junii datum fuerit, de alio sane diplomate, quam quo Rogerius comes singulorum, quos Sancto in servitute tradidit, nomina expressisse a Suriano narratur, non loquitur; quod

cum ita sit, consequens est, ut hoc Rogerius non tantum nomina illa recensuerit, verum etiam donationes omnes, S. Brunoni antea factas, confirmarit, utque proinde, cum diploma illud, prout apud Surianum exstat, confirmationem illam non complectatur, non pro instrumento integro, sed pro ejusdem parte duntaxat possit haberi.

722 Surianus porro, postquam hanc in medium adduxit, paucis duntaxat, quas hic commemorari necesse non est, interjectis subjungit: Cæterum hoc ipso, quo nempè ultimo jam memoratum diploma datum notatur, mense Junio (xxi die, ut in emortuali libro Cartusie illius, Calabriae nempè S. Stephani, legitur, vel xxii ut in Cassinensi) Rogerius comes obit anno mci, ut habet Chronicon Lupi Protospate, qui hoc tempore vivebat in Apulia, quamvis male Julium habet pro Junio, forte scriptoris vitio. Felix vel hoc nomine princeps, quod post hanc liberalissimam donationem, velut in altero sæculo recepturus mercedem ad Deum statim migrarit pulcherrimis misericordiae fructibus coonestatus; quem trimestri tantum post evoluto spatio sequutus est S. Bruno, eodem, quo Rogerius, anno de istis mundi turbiniibus extractus, de morte jam proxima lætus et de vicina accersitione securus, postquam præcessisse eum vidit, de cujus adhuc unius salute cogebatur esse sollicitus. Quem etiam tanto ocyus et festinantius sequi voluisse visus est, ut apud summum judicem Deum pro animæ ejus absolutione, si forte locis obnoxia purgatoris teneatur adhuc, fiducialius intercederet; oblati prius sacrificiis corporis et sanguinis illius, qui a Matre quinque siclis olim fuerat redemptus. Ita ille et recte quidem, quantum opinor, Rogerium comitem mense Junio, non Julio, ut Lupus Protospata scribit, obiisse, e Cartusie S. Stephani Necrologio contendit, licet interim Fazellus lib. vii, decade 2 et post hunc Rocchus Pirrus in regum Siciliae Chronologia pro mense Julio stent; mensem enim hunc Rogerio emortualem a Fazello notari, solæ Lupi Protospate, ni fallar, auctoritate est factum, nec raro fit, ut in Lupi Chronico, quod in hujus autographo, ut apparet, mensium nomina unica duntaxat capitali seu initiali littera exarata fuerint, mensis Martius pro Maio aut contra, itemque mensis Julius pro Junio aut contra a librariis positus inveniantur. Jam vero, cum res ita habeat, Rogerius septem duntaxat aut octodecim dies a dato, quo, quas-cumque antea S. Brunoni fecerat, donationes confirmavit, diplomate in vivis mansit superstes.

725 Sanctum nostrum una cum Lavinio ad Rogerium, extremo suo morbo Mileti laborantem, accurrisse, pisque adhortationibus et monitis in gravissimis decretoriæ aegritudinis molestiis assidue eundem esse consolatum, Zanottius in conscripta a sese Sancti Vita seu Historia, uti eam vocat, cap. 50 scribit, addens etiam Brunonem cum Mileto, e vivis jam sublato comite Rogerio, in Turritanam eremum esset reversus, exsequias pro principe illo, cui sane plurimum erat obstrictus, celebrari, magnamque Missarum numerum fieri curasse, ac monachis suis præterea injunxisse, ut precibus, jejuniisque ac aliis penitentiae operibus multiplicatis diuinam Misericordiam pro principis in Turritanam eremum beneficentissimi anima implorarent. Ita loco citato ille. Et sane hoc postremum, quod etiam a Sancto factum fuisse, Surianus verbis proxime recitatis

Comes Rogerius diem extremum claudit,

E.

F.

eique, extremum laboranti, aut ipsemet Sanctus assistit, aut alius e suis.

A *latis in fine innuit, nemo facile, quantum opinor, qui Sanctum ab ingrati animi vitio longissime haud dubie exstitisse alieum, considerarit, in dubium revocabit, etsi interim res nullo plane antiquitatis testimonio confirmata inveniatur. Nec, quin Sanctus aut ipsemet ad comitem Rogerium, gravissimo morbo, quo diem extremum clausit, Mileti decumbentem, quo eum in ægritudinis molestiis solaretur, piisque monitis ad æternitatis iter præpararet, sese contulerit, aut saltem Lanvinum aliumve e suis, qui id præstaret, miserit, ambigendum videtur, cum anno 1098, ut supra vidimus, eundem comitem Rogerium, ut eum in morbi, quo ab obsidione Capuana reversus Squillacium tum decumbebat, molestiis solaretur, quatuor etiam sibi adjunctis sociis, adierit, nec Miletum a Turritana eremo multo longius, quam Squillacium, sit remotum.*

qui id fecerit, misit; omnia hactenus sibi concessa

B *724 Attamen, cum Sanctus jam inde ab anno 1100 aut etiam (adi num. 678) jam inde ab anno 1099 continuus fere ac gravibus, uti ipsa epistola, supra jam data, quam tunc per Landuinum ad Majoris Cartusæ fratres misit, fidem facit, infirmitatibus laborarit, nec dudum post, uti infra videbimus, e mortali hac vita ad immortalam migravit, fuerit tunc ille, quo minus ipsemet comitem, adversa valetudine Mileti laborantem, adiret, morbo impeditus, non parum ambigo, licet interim, quin vel ipsemet Sanctus id fecerit, vel alium sui loco ad Rogerium miserit, dubitandum non arbitrer, ut jam dixi. Utut interim res habeat, summa equidem cura amantissimi principis, a quo plurima beneficia acceperat, salutem S. Brunoni fuisse, facile quisque ex jam dictis intelliget. Nec vero apparet absimile, precibus suis apud Deum effecisse illum, ut comes Rogerius vitam, inter assiduas fere belli turbas actam, felici exitu tandem terminaret, e misera hac lacrymarum ærumnarumque valle ad æterna cæli gaudia translatus. Haud dudum porro, ut jam monui, post Rogerii comitis obitum Sanctus quoque e vivis excessit; ante tamen quam id fieret, donationes, immunitates, diplomata omnia, Turritanæ eremo hactenus concessa, a Paschale II, summo Pontifice, qui Urbano II anno 1099 e vivis sublato, in S. Petri Cathedrali successerat, confirmari impetravit. Anno scilicet 1101, ad Julium jam protracto, Miletum venerat Paschalis, hacque occasione postulari ab eo curavit, aut etiam ipsemet per se Sanctus postulavit, ut, quæ Turritanæ eremo sive a comite Rogerio, sive ab aliis quibuscumque fuerant collata, ea ipse nova concessa bulla roboraret, sancti autem Viri postulato benignissime Pontifex annuit.*

a Paschali Papa confirmari obtinet,

C *725 Paschalis Papa, inquit ad annum 1101 in Chronolaxi, suis ad contextam a Surio S. Brunonis Vitam Annotationibus addita, pag. 405 Surianus, Mileti existens vi Kal. Augusti ad petitionem S. Brunonis et Lanuini donationem loci, quem pro habitatione sua (Bruno scilicet ejusque socii) elegerant, factam ab egregiæ memoriæ comite Rogerio, et confirmatam ab Urbano II, rursus diplomate suo confirmat, itemque donationes alias et privilegia, eisdem concessa. Tutinus, donationem dumtaxat, qua Rogerius comes S. Brunoni tria castra Aruncum, Montem-aurum, et Olivianum, atque insuper Squillacense molendinum impertierat, a Paschali confirmatam fuisse, in Historiæ Cartusienis Prospectu pag. 14 scribit. Verum Suriano assentiendum mihi suadet Morkensius, qui, Bullam aut, si mavis,*

Breve, quod Brunoni Paschalis impertit, integrum hactenus in Calabrina S. Stephani domo seu Cartusia asservari, in chronologico-diplomatica sua de S. Brunone Diatriba affirmat, huncque præterea scribit in modum: Paschalis II Papa vi Kal. Augusti anno mci Mileti existens omnes donationes, immunitates cæteraque privilegia, a Rogeriis duce et comite concessa, ab episcopis (adi num. 358 et seq.) Rheimensibus et Squillacensibus approbata, et ab Urbano II confirmata, data bulla corroborat. Ita ille, et recte quidem, quantum opinor, licet interim ipsam bullam Pontificiam, quo certius de illis, quæ hic memoria prodit, pronuntiare possem, ad manum vellem habere.

E *726 At vero, cum modicum dumtaxat temporis spatium post concessam a Paschale Bullam esset elapsum, languore seu infirmitatibus, quibuscum Sanctus, ut dictum, jam ab anno 1100 aut etiam paulo citius fuerat confictatus, paulatim ingravescentibus, gravissimum incidit in morbum, quo tandem ad extrema deductus e mortali hac vita ad immortalam, vocante eum ad cælestes nuptias Domino, migravit; ut autem Vir sanctus mortem sibi appropinquare sensit, fratres suos seu discipulos ad se vocavit, eisque totius vite suæ ab infantia cursum exposuit, aliaque præstitit, quæ in encyclica, quam de sancti Patris sui obitu scripserunt, quamque integram Titulis funebribus præmittam, epistola religiosi Turritanæ eremi incolæ exponunt. Sciens, inquiunt, quia venit hora ejus, ut transeat ex hoc mundo ad Patrem, convocatis fratribus suis ab ipsa infantia singularis ætates suas replicavit, et totius temporis sui scientia et sententia dignum, id est, ut Mabillonius in Annalibus lib. lxx, num. 29 interpretatur, « Divina animadversione dignum » proclamavit. Postea fidem suam de Trinitate protracto et profundo sermone exposuit et conclusit sic. Professionis fidei modo, quam Sanctus tunc emisit, partem subjungunt; verum hanc, tum ut, quod supra promisi, præstem, tum ne hic pretiosum venerandæ antiquitatis puræque ac illibatæ Sancti nostri fidei monumentum studioso lectori desiderandum relinquam, integram huc transferre libet e quarto, cui ad pag. 400 exstat insertum, Analectorum Mabillonii tomo.*

AUCTORE C. B.

in gravissimum morbum incidit, fideique professione,

F *727 Ita habet: Credo firmiter in Patrem et Filium et Spiritum sanctum, Patrem ingenitum, Filium unigenitum, Spiritum Sanctum ex utroque procedentem, et has tres personas unum Deum. Credo, quod idem Dei Filius conceptus sit de Spiritu Sancto ex Maria Virgine. Credo, quod Virgo castissima fuerit ante partum, virgo in partu, et post partum virgo in æternum permanserit. Credo, quod idem Dei Filius conceptus sit inter homines, ut verus homo, sine peccato. Credo, quod idem Dei Filius invidiose a perfidis Judæis captus sit, injuriose tractatus, injuste ligatus, consputus, flagellatus, mortuus et sepultus. Descendit ad inferos, ut captivos suos inde liberaret, descendit propter redemptionem nostram, et resurrexit. Ascendit ad celos, inde venturus est judicare vivos et mortuos. Credo Sacramenta, quæ Catholica credit et veneratur Ecclesia: et nominatim, quod consecratur in altari, verum Corpus esse, veram Carnem, et verum Sanguinem Domini nostri Jesu Christi, quem et nos accipimus in remissionem peccatorum nostrorum, in spem salutis æternæ. Credo carnis resurrectionem, vitam æternam.*

quæ huc e Mabillonii Analectis transcribitur,

AUCTORE
C. B.

æternam. Amen. Confiteor et credo sanctam atque ineffabilem Trinitatem, Patrem, et Filium et Spiritum Sanctum, unum Deum naturalem, unius substantiæ, unius naturæ, unius majestatis atque virtutis. Et Patrem quidem non genitum, non creatum, sed ingenitum profite-mur. Ipse Pater a nullo originem ducit, ex quo Filius nativitate, et Spiritus Sanctus processionem accepit. Fons ipse igitur et origo est totius divinitatis: ipse quoque Pater essentia quidem ineffabilis, substantia sua Filium genuit ineffabiliter, nec tamen aliud, quam quod ipse est. Genuit Deus Deum, Lux Lucem. Ab ipso ergo est omnis paternitas in cælo et in terra. Amen.

quæque pro documento spurio habenda non est, emissa.

728 Monumentum hoc apud Mabillonium sequentem in capite titulum aut, si mavis, scriptam a Sancti discipulis notulam præfert: Fidem magistri Brunonis, quam communiter fratribus suis protestatus est, cum horam sibi appropinquare sensisset, ut omnis carnis viam ingrederetur, scriptam servare curavimus, eo quod satis intime coram Deo nos illius fidei testes esse rogaret. Surianus, qui quoque monumentum illud integrum, a Mabilloniano exemplari in nonnullis dumtaxat exigui momenti lectionibus diversum, in suis ad concinnatam a Surio S. Brunonis Vitam Annotationibus pag. 255 et seq. recitat, fuisse id in domo S. Stephani anno 1514, quo hanc postliminio ad Cartusiensem Ordinem revocari contigit, in fine cujusdam veteris Menologii repertum, observat; ut proinde, qua id Sancti discipuli, Calabrinam eremum incolentes, servari sese curasse, produnt, exstans apud Mabillonium, moxque huc transcripta notula pro suspecta habenda non sit. Nec est, cur scrupulum cuiquam moveat, quod religiosi Turritanæ eremi incolæ in epistola encyclica proxime laudata de Sancto dicant: Fidem suam de Trinitate protrahit et profundo sermone exposuit et conclusit sic: « Credo etiam Sacramenta, quæ sancta » credit et veneratur Ecclesia, et nominatim » panem et vinum, quæ consecrantur in altari, » post consecrationem verum Corpus esse Do- » mini nostri Jesu Christi, veram Carnem et » verum Sanguinem, quæ et nos accipimus in » remissionem peccatorum nostrorum, et in spe » salutis æternæ, » nec tamen verbis hisce concludatur modo data, quam Sanctus morti proximis emisit, fidei professio; etsi enim hisce de recondito Eucharistiæ Sacramento verbis alia nonnulla, quæ ad fidem de sanctissima Trinitate spectant, in jam recitato e Mabillonii Analectis monumento subdantur, ipso tamen etiam hujus initio verba, quibus suam Sanctus de eadem sanctissima Trinitate fidem exposuit, ponuntur, nec nisi post verba, quibus, quæ alia adhuc crederet, Sanctus professus est, sequuntur proxime huc transcripta, quibus suam de sanctissimo reconditoque Eucharistiæ Sacramento fidem fratribus adstantibus declaravit.

sexta Octobris die anni 1101 e vicis excedit.

729 Quod cum ita sit, merito utcumque Turritanæ eremi incolæ seu S. Brunonis discipuli in præfata epistola encyclica, sanctum Patrem suum, quam jam moriturus emisit, fidei suæ professionem iis, quæ de Eucharistia crederet, conclusisse seu terminasse, ajunt, licet interim verbis, per laudatos Sancti discipulos allatis, quibus id fecit, alia nonnulla de sanctissima Trinitate subdantur. Quod si id displiceat, dicendum equidem potius videtur, Turritanæ eremi Sancti discipulos

in loquendo minus fuisse exactos, quam antiquum, quod e Mabillonii Analectis dedi, documentum esse corruptum, aut in ordine, quo, quæ complectitur, tam apud hunc, quam apud Surianum posita sunt, esse perturbatum. Quid hoc præterea ratione doctrinæ, doctrinæ Berengarianæ e diametro quantum ad sanctissimum Eucharistiæ Sacramentum oppositæ, annotandum offerat, facile quisque ex iis, quæ num. 68 et seq. dicta sunt, perspiciet. Quare eo remisisse lectorem contentus, ea modo, quæ de tempore, quo Sanctus ad Superos migravit, dicenda hic restant, expedito. Sancti in Turritana eremo discipuli in epistola encyclica, ad diversas ecclesias monasteriaque scripta jamque sæpius laudata, qua hisce dilectissimi Patris sui obitum nuntiarent, precesque pro ejus anima ab iisdem postularunt, ita sub finem scribunt: Proxima die Dominica sancta illa anima (Brunonis videlicet) carne soluta est pridie Nonas, id est, sexta die, Octobris anno Domini millesimo centesimo primo. E carminibus, quibus Epitaphium, Sancti tumulo oppositum infraque huc transcribendum, constat, penultimum sic habet: Carnis vincula dies Octobris sexta resolvit. Quare, cum proxime a Sancti obitu dicta epistola encyclica scripta sit, nec dudum etiam post epitaphium illud Sancti tumulo appositum fuisse videatur, dubitandum sane nullo modo est, quin Bruno et anno 1101 et sexta Octobris die ad Dominum migravit; ut enim vero mirandum sit, Tutinum in Historia Cartusiensis Prospectu, pag. 14 S. Brunonis obitum anno 1102 inesse.

750 Nec minus mirandum est, Historiæ Litterariæ Franciæ Scriptores tom. IX in inferiori pagina 259 ora notare, concipi non posse, qui Ruinartius in Urbani II Papæ Vita, num. 2 pag. 8 S. Brunonis obitum anno 1099 innectat; ibi enim Ruinartius, non de Brunone, sed de Urbano II Papa, qui hoc anno obiit, sermonem facit, nec alibi, quod sciam, in eadem Urbani Papæ Vita alio anno, quam nos Sancti nostri obitum consignat; ut proinde illum male interpretati laudati Scriptores verosimillime fuerint. Porro antiquior Sancti nostri biographus de eo num. ultimo ita prodit memoria: Migravit ad Dominum post egressum Cartusiæ undecimo anno nec plus nec minus, sicut in libris Consuetudinum domni Guigonis, quæ sunt in domo Cartusiæ, continetur; verum in verbis hisce errorem cubare, vocibusque undecimo anno nec plus nec minus substituendas esse, quas suppedatam a primorum quatuor Cartusiæ Priorum chronologo hincque num. 7 jam datum Sancti elogium exhibet, has sequentes, Undecimo plus minus anno, palam est ex iis, quæ § 50 de tempore, quo Sanctus e Cartusia Romam ab Urbano II Papa arcessitus fuit, disserens num. 518 et seq. in medium adduxi. Atque hæc de anno et die, quo Bruno e mortali hac vita ad immortalæ migravit, dicta sufficiant; ad ea modo, quæ Sancti obitum secuta sunt, gradum faciamus.

